

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

16/2391-

04.07.2016

Høring – forslag til endringer i trygderegelverket i lys av asylsøkersituasjonen

I en tid med stor tilstrømning av asylsøkere og migranter til Europa, er det grunn til å gjennomgå og vurdere utformingen av norske velferdsordninger. Regjeringen varslet derfor allerede i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) at den ville utrede en rekke spørsmål knyttet til trygderettighetene til asylsøkere og flyktninger.

Dette ble fulgt opp av Stortinget. 19. november 2015 inngikk Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, det vil si alle partiene på Stortinget med unntak av Miljøpartiet De Grønne og Sosialistisk Venstreparti, en avtale om tiltak for å møte flyktningkrisen. Stortinget ba regjeringen blant annet om å sørge for at nivået på ytelsene til asylsøkere er av en slik art at Norge ikke fremstår som økonomisk attraktivt sammenlignet med andre europeiske land. Stortinget ba også regjeringen om å igangsette et arbeid i løpet av våren 2016 med sikte på innføring av botidskrav for mottak av kontantstøtte og ytelser som ikke støtter opp om arbeid og aktivitet. Regjeringen ble også bedt om å gjennomgå særordninger for flyktninger og asylsøkere i folketrygden og sørge for at det stilles aktivitets- og opptjeningskrav til disse der det er naturlig.

Selv om det har kommet få asylsøkere til Norge så langt i år, og selv om prognosene for det samlede antallet asylsøkere i 2016 er nedjustert, er det nødvendig for Norge å ha en trygdelovgivning som er rustet til en forsvarlig håndtering ikke bare av de asylsøkerne som allerede har kommet, men også av fremtidige situasjoner med ekstraordinær stor tilstrømning av asylsøkere.

Arbeids- og sosialdepartementet fremmer derfor, i samråd med Barne- og likestillingsdepartementet, forslag til flere endringer i folketrygdloven med tilhørende forskrifter, kontantstøtteleven og lov om supplerende stønad til personar med kort butid i Noreg.

Folketrygdloven har særskilte bestemmelser som gir uføre flyktninger og flyktninger over 67 år fulle minsteytelser fra folketrygden, som om de har bodd i Norge hele livet. Det foreslås at disse særskilte bestemmelsene erstattes av ordningen med supplerende stønad. Dette er en ordning utenfor folketrygden, som er mer tilpasset den aktuelle målgruppen. Forslaget nødvendiggjør at ordningen, som i dag kun gir ytelser ved alder, utvides til å gi ytelser ved uførhet for personer med flyktningstatus.

Folketrygdloven har også særskilte bestemmelser for flyktninger med hensyn til andre ytelser enn alderspensjon og uføretrygd. Dette gjelder ytelser til gjenlevende ektefelle, barnepensjon, arbeidsavklaringspenger, stønad til enslig mor eller far, stønad for å kompensere for utgifter til bedring av arbeidsevnen og funksjonsevnen i dagliglivet og grunn- og hjelpestønad. Dette er bestemmelser av vesentlig mindre betydning enn bestemmelsene om alderspensjon og uføretrygd, både med hensyn til antall personer og med hensyn til utbetalte beløp. De særskilte bestemmelsene for arbeidsavklaringspenger, stønad til enslig mor eller far, stønad for å kompensere for utgifter til bedring av arbeidsevnen og funksjonsevnen i dagliglivet (hjelpemidler) og grunn- og hjelpestønad foreslås ikke videreført. Dette innebærer at flyktninger likebehandles med andre grupper, som for eksempel personer som får opphold på humanitært grunnlag og norske statsborgere som kommer tilbake til landet etter lange utenlandsopphold.

Det foreslås ikke endringer i de særskilte bestemmelsene om ytelser til gjenlevende ektefelle og barnepensjon, blant annet fordi et offentlig utvalg, oppnevnt av regjeringen i oktober 2015, er i gang med å utrede etterlatteytelsene i folketrygden. Utvalget vil i et tilleggsmandat bli bedt om også å vurdere folketrygdens særregler for etterlatte flyktninger. Departementet mener det vil være mest hensiktsmessig å avvente utvalgets rapport før det tas endelig stilling til spørsmålet om de særskilte bestemmelsene for etterlatte flyktninger.

For rett til en rekke av folketrygdens ytelser stilles krav om en viss forutgående botid. Det foreslås å heve botidskravene for rett til pensjoner, uføretrygd, arbeidsavklaringspenger og stønad til enslig mor eller far fra tre til fem år. For kontantstøtte, hvor det i dag ikke stilles krav til botid, foreslås det også innført et krav om fem års botid. På den annen side foreslås det etter en nærmere vurdering å oppheve det gjeldende treårskravet for rett til stønad for å kompensere for utgifter til bedring av arbeidsevnen og funksjonsevnen i dagliglivet (hjelpemidler).

Supplerende stønad kan i dag mottas under utenlandsopphold på inntil 90 dager per år. Det foreslås at den tillatte utenlandsperioden reduseres til 45 dager. Mottakere av supplerende stønad kan i dag innkalles til Arbeids- og velferdsetaten inntil to ganger

per år, for å kontrollere at vilkårene for ytelsen fortsatt er oppfylt. I forlengelsen av at perioden med tillatte utenlandsopphold foreslås redusert, foreslås kontrollen skjerpet, ved at Arbeids- og velferdsetatens adgang til å innkalle mottakere økes fra inntil to ganger per år til inntil fire ganger per år.

Departementet ber om at høringsinstansene vurderer om saken bør sendes til underliggende etater eller virksomheter, tilknyttede virksomheter, medlemsorganisasjoner eller lignende.

Høringsfristen er **tirsdag 1. november 2016**.

Les og svar på høringen digitalt på www.regjeringen.no/2506964 ved å bruke skjemaet «Send inn høringssvar». Høringer er åpne, og alle kan sende innspill til departementet.

Med hilsen

Solgunn Marita Tverfjell (e.f.)
fungerende ekspedisjonssjef

Anne-Louise Resberg
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur

Vedlegg 8